

Sygn. akt III AUa 781/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2016 r. w Szczecinie

sprawy R. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej, ustalenie kapitału początkowego, przyznanie emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 czerwca 2015 r. sygn. akt VII U 1170/12

1. oddala apelację,
2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk

Sygn. akt: III AUa 781/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 4 sierpnia 2011 r., wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2011 r., przyznał ubezpieczonemu R. W. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury, poczynając od 21 sierpnia 2010 r.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalna) przyjęto okresy składkowe w wysokości 43 lat, 9 miesięcy i 14 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 3 miesięcy i 11 dni, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1975 r. do 2009 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 108,41 %. Podstawa wymiaru emerytury przy kwocie bazowej 2.716,71 zł wyniosła 2.945,19 zł. Emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ww. ustawy wyniosła 2.332,53 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej przyjęto kwotę składki zaewidencjonowaną na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 46.961,32 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 506.657,15 zł, średnie dalsze trwanie życia w wysokości 247,50 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 2.236,53 zł.

Wysokość emerytury, zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej ustalona jako 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 (1.632,77 zł) oraz 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (671,05 zł) wyniosła 2.303,82 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 12 października 2011 r. z urzędu, wobec stwierdzenia, że decyzją z 29 lipca 2010 r. nieprawidłowo ustalił kapitał początkowy, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru w kwocie 1.410,01 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 115,49 %. Okresy składkowe i nieskładkowe ubezpieczonego wyniosły łącznie 32 lata, 5 miesięcy i 2 dni. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 92,38 %. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł, a kwota bazowa 1.220,89 zł. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 180.609,44 zł. Nadto organ rentowy wyjaśnił, że do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu od 1 września 1981 r. do 23 grudnia 1981 r., ponieważ przedłożone świadectwo pracy oraz umowa o pracę nie spełniały wymogów formalnych, tj. na świadectwie pracy brak daty urodzenia, imion rodziców, natomiast umowa o pracę zawiera inną datę urodzenia niż wskazana w innych dokumentach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 13 października 2011 r. z urzędu, wobec nabycia prawa do emerytury od dnia 21 sierpnia 2010 r., przeliczył i ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r.

Na podstawie przepisu art. 185 ustawy emerytalnej wartość kapitału początkowego podlegała przeliczeniu poprzez dodanie do okresu składkowego okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, tj. 65 lat a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Okres ten wyniósł 5 lat. Wartość kapitału początkowego po przeliczeniu wyniosła 199.764,29 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 14 października 2011 r., po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego przeliczył R. W. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury, poczynając od 21 sierpnia 2010 r.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej przyjęto okresy składkowe w wysokości 43 lat, 9 miesięcy i 14 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 3 miesięcy i 11 dni, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1968 r. do 2009 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 114,09 %. Podstawa wymiaru emerytury przy kwocie bazowej 2.716,71 zł wyniosła 3.099,49 zł. Emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ww. ustawy wyniosła 2.420,58 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej przyjęto kwotę składki zaewidencjonowaną na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 46.961,32 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego

w wysokości 516.668,26 zł, średnie dalsze trwanie życia w wysokości 247,50 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 2.277,29 zł.

Wysokość emerytury, zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej ustalona jako 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 (1.694,41 zł) oraz 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (683,19 zł) wyniosła 2.377,60 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 7 lutego 2014 r., wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2011 r., przyznał ubezpieczonemu R. W. emeryturę, poczynając od 21 sierpnia 2010r.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej przyjęto okresy składkowe w wysokości 44 lat i 29 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 3 miesięcy i 11 dni, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego ubezpieczenia od 1968 r. do 2009 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 112,93 %. Podstawa wymiaru emerytury przy kwocie bazowej 2.716, 71 zł wyniosła 3.067,98 zł. Emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ww. ustawy wyniosła 2.412,41 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej przyjęto kwotę składki zaewidencjonowaną na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 58.125,13 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 611.389,79 zł, średnie dalsze trwanie życia w wysokości 247,50 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 2.705,11 zł, a przy uwzględnieniu waloryzacji od 1 marca 2011 r. – 2.788,97 zł, od 1 marca 2012 r. – 2.859,97 zł, od 1 marca 2013 r. – 2.974,37 zł.

Wysokość emerytury, zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej ustalona jako 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 (1.688,69 zł) oraz 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (811,53 zł) wyniosła 2.500,22 zł, a przy uwzględnieniu waloryzacji od 1 marca 2011 r. – 2.577,73 zł, od 1 marca 2012 r. – 2.648,73 zł, od 1 marca 2013 r. – 2.754,68 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podjął wypłatę emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej, ponieważ okazała się ona najbardziej korzystna dla ubezpieczonego.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się ubezpieczony R. W., który w odwołaniach z 12 września 2011 r., 14 listopada 2011 r. oraz z 11 marca 2014 r. wniósł o ich zmianę, podnosząc zarzuty dotyczące błędnego ustalenia okresów składkowych oraz błędnego ustalenia wysokości wynagrodzeń przyjętych do ustalenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury.

Po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska w sprawie w zakresie odwołania od decyzji z 4 sierpnia 2011 r., z 12 października 2011 r., 13 października 2011 r. i z 14 października 2011 r. oraz w zakresie odwołania od decyzji z 7 lutego 2014 r., w tym

w związku z wydaniem w toku postępowania przez organ rentowy decyzji częściowo uwzględniających stanowisko skarżącego, powód wskazał, że kwestionuje wartość przyjętych przez organ rentowy do ustalenia wysokości kapitału początkowego oraz emerytury wynagrodzeń za lata 1973-1975, 1979, 1984-1986, a nadto prawidłowość wyliczenia stażu pracy w zakresie okresów składkowych w związku z pominięciem części okresu wynikającego z prowadzenia działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołania pozwany organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołań od decyzji zaliczkowych z dnia 4 sierpnia 2011 r. i dnia 14 października 2011 r., wskazując na ich tymczasowy charakter oraz oddalenie odwołań od decyzji z dnia 12 października 2011 r., z 13 października 2011 r. i 7 lutego 2014 r.

Odnosząc się do ostatecznie spornych kwestii pozwany wskazywał, że do podstawy wymiaru za lata 1973-1974 przyjęto wynagrodzenia minimalne. W 1979 r. w podstawie wymiaru nie uwzględniono kwoty 13.435,00 zł, ponieważ z dokumentacji nie wynika, z jakiego tytułu została wypłacona i brak jest możliwości ustalenia, czy odprowadzono od niej składki.

Sprawy z odwołań R. W. od decyzji z dnia 4 sierpnia 2011 r.,

z dnia 12 października 2011 r., z dnia 13 października 2011 r., z dnia 14 października 2011 r. i z dnia 7 lutego 2014 r. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i wyrokowania.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015 r. w sprawie o sygnaturze akt VII U 1170/12:

I. odrzucił odwołania od decyzji z dnia 4 sierpnia 2011 r. i 14 października 2011 r.

II. zmienił pozostałe zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu R. W. prawo do uwzględniania w podstawie wymiaru świadczenia oraz kapitału początkowego wynagrodzenia w następujących wysokościach:

- 1973 r. – 27.552,00 zł

- 1974 r. – 32.354,00 zł

- 1975 r. – 61.892,66 zł

- 1981 r. – 101.920,00 zł

- 1984 r. – 290.357,89 zł

- 1985 r. – 284.164,50 zł

III. oddalił odwołania w pozostałym zakresie

IV. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz R. W. kwotę 90,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

R. W. urodził się (...)

Ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w:

- (...) Stoczni (...) – w okresie od 1 września 1964 r. do 26 października 1968 r.,

- (...) Przedsiębiorstwie (...)

i (...) – w okresie od 11 listopada 1968 r. do 15 maja 1969 r.,

- (...) Stoczni (...) – w okresie od 30 maja 1969 r. do 24 lipca 1991r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 20 października 2008 r. ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru w kwocie 1.371,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 112,37 %. Okresy składkowe i nieskładkowe ubezpieczonego wyniosły łącznie 32 lata, 1 miesiąc i 8 dni. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 92,38 %. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł, a kwota bazowa 1.220,89 zł. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 176.021,89 zł.

Następnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 29 lipca 2010 r., z urzędu wobec stwierdzenia, że decyzją z 20 października 2008 r. nieprawidłowo ustalił kapitał początkowy, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru w kwocie 1.371,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 112,37 %. Okresy składkowe i nieskładkowe ubezpieczonego wyniosły łącznie 32 lata, 5 miesięcy i 2 dni. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 92,38 %. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł, a kwota bazowa 1.220,89 zł. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 177.254,99 zł.

Wniosek o emeryturę ubezpieczony R. W. złożył 30 czerwca 2010 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 17 marca 2011 r., po rozpatrzeniu odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 26 lipca 2010 r. odmawiającej prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, przyznał R. W. prawo do świadczenia, poczynając od (...) r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 4 sierpnia 2011 r., wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2011 r., przyznał ubezpieczonemu R. W. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury, poczynając od dnia (...) r.

Do ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej przyjęto okresy składkowe i nieskładkowe w wysokości 43 lat, 9 miesięcy i 14 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 3 miesięcy i 11 dni, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1975 r. do 2009 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 108,41 %. Podstawa wymiaru emerytury przy kwocie bazowej 2.716,71 zł wyniosła 2.945,19 zł. Emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej wyniosła 2.332,53 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej przyjęto kwotę składki zaewidencjonowaną na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 46.961,32 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 506.657,15 zł, średnie dalsze trwanie życia w wysokości 247,50 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 2.236,84 zł.

Wysokość emerytury, zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej ustalona jako 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 (1.632,77 zł) oraz 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (671,05 zł) wyniosła 2.303,82 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w sprawie kolejne decyzje: z dnia 12 października 2011 r., 13 października 2011 r., 14 października 2011 r. oraz 7 lutego 2014 r., których podstawę stanowiły wskazane wcześniej wyliczenia.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych, wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1968 r. do 2009 r., w tym zarobki – dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za rok 1979 w wysokości 93.135,00 zł.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołania ubezpieczonego R. W., stanowiące przedmiot rozpoznania w niniejszej sprawie, były częściowo zasadne.

Sąd I instancji wskazał, że merytorycznemu rozpoznaniu podlegały trzy z pięciu zaskarżonych przez ubezpieczonego decyzji, tj. decyzje z dnia 12 października 2011 r. i 13 października 2011 r. dotyczące przeliczenia kapitału początkowego oraz decyzja z dnia 7 lutego 2014 r. dotycząca ustalenia wysokości emerytury. Przedmiotem odwołania R. W. były także decyzje z dnia 4 sierpnia 2011 r. i z 14 października 2011 r., tj. decyzje przyznające R. W. prawo do emerytury

w kwocie ustalonej zaliczkowo. Dopiero decyzją z dnia 7 lutego 2014 r. pozwany organ rentowy ostatecznie ustalił wysokość świadczenia emerytalnego ubezpieczonego, a decyzję tę ubezpieczony także zaskarżył. W tym kontekście słusznie podnosił pozwany organ rentowy, że decyzje z dnia 4 sierpnia 2011 r. i z 14 października 2011 r. jako decyzje zaliczkowe mają charakter tymczasowy i nie rozstrzygają o ustalonej wysokości świadczenia i jako takie nie podlegają zaskarżeniu.

Przedmiotem zaistniałego sporu w zakresie decyzji z dnia 12 i 13 października 2011 r. była wysokość przeliczonego kapitału początkowego ubezpieczonego, a w zakresie decyzji z dnia 7 lutego 2014 r. – wysokość jego emerytury, a w szczególności prawidłowość ustalenia przez organ rentowy podstawy wymiaru emerytury oraz podstawy wymiaru kapitału początkowego. Sporna pozostawała ostatecznie kwestia wynagrodzeń uzyskanych przez R. W. w latach 1973-1975, 1979, 1984-1989.

Następnie Sąd Okręgowy wyjaśnił podstawę materialnoprawną rozstrzygnięcia, powołując się na przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Celem ustalenia wysokości rzeczywistych zarobków R. W. w spornych okresach, Sąd dopuścił dowód z przesłuchania świadka T. P. oraz z zachowanej dokumentacji płacowej, w tym z zachowanych w oryginale kart wynagrodzeń.

W ocenie Sądu orzekającego z zeznań złożonych przez ww. świadka nie wynika wprost dokładna wysokość wynagrodzeń uzyskiwanych przez powoda w latach 1973-1975, 1979, 1984-1989. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim wskazują, że w toku zatrudnienia w (...) Stoczni (...) od 30 maja 1969 r. do 24 lipca 1991 r. odwołujący poza wynagrodzeniem zasadniczym, ustalonym jako iloczyn ilości przepracowanych godzin przez stawkę osobistego zaszerogowania, otrzymywał także premie regulaminowe, jednakże na ich podstawie nie można dokładnie ustalić, jakie elementy wynagrodzenia stanowiły podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, że zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała złożona do akt sprawy zachowana w oryginale dokumentacja płacowa R. W. w postaci kart wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) w S. oraz kart zasiłkowych z okresu zatrudnienia w (...) Stoczni (...).

Ponadto, Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, celem ustalenia wysokości zarobków osiągniętych przez ubezpieczonego w spornym okresie, a w szczególności celem ustalenia, czy zarobki wskazane w zachowanej dokumentacji płacowej w całości stanowiły podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, ewentualnie od jakiej wysokości wynagrodzeń odprowadzane winny być składki na ubezpieczenie społeczne, a w konsekwencji jaka wysokość wynagrodzeń z lat 1968-1990, ze szczególnym uwzględnieniem spornych lat 1973-1975, 1979, 1984-1989 może zostać zaliczona do podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego.

Posiadając dokumenty źródłowe, zawierające dane dotyczące obowiązujących ubezpieczonego stawek wynagrodzenia zasadniczego, wypłacanych premii, innych dodatkowych składników wynagrodzenia oraz zasiłków chorobowych w poszczególnych latach spornych, biegły dokonał wyliczenia wynagrodzenia zasadniczego R. W..

W oparciu o powyższe biegły ustalił, że R. W. za rok 1979 przysługiwało z tytułu zatrudnienia wynagrodzenie w wysokości 93.135,00 zł.

Sąd Okręgowy uznał, że pozwany organ rentowy do ustalenia wysokości kapitału początkowego oraz podstawy wymiaru emerytury prawidłowo przyjął za rok 1979 kwotę wynagrodzenia 93.135,00 zł.

Sąd dał wiarę opiniom biegłego, bowiem zostały one sporządzone przez osobę dysponującą fachowym przygotowaniem merytorycznym oraz wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Poza tym tok rozumowania biegłego i wyciągnięte przez niego konkluzje zostały przedstawione w sposób kompletny, logicznie spójny i jasny,

a przez to w pełni dla Sądu weryfikowalny przy uwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy.

Sąd Okręgowy wskazał, że opinia biegłego nie została skutecznie podważona przez powoda, który odnosząc się do jej wniosków w piśmie z dnia 23 lutego 2015 r. kwestionował sposób wyliczenia wynagrodzenia za rok 1979, a w szczególności nieuwzględnienie kwoty 13.435,00 zł za ten rok, która to kwota ujęta jest w podsumowaniu w rubryce „brutto do wypłaty”. Odpowiadając na te zarzuty Sąd zwrócił uwagę, że wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru świadczenia zawsze wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych, gdyż przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny (wyrok SA w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r., sygn. akt III AUa 482/07, Lex nr 351867, wyrok SN z dnia 9 stycznia 1998 r., sygn. akt II UKN 440/97, Lex nr 34199).

W ocenie Sądu I instancji nie budzi wątpliwości, że wnioskowana przez powoda do zaliczenia za rok 1979 kwota 13.435,00 zł została dopisana ołówkiem na oryginale dokumentu. W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie ma możliwości rozstrzygnięcia, kto i dlaczego kwotę tę dopisał, czy w ogóle została ona R. W. wypłacona i z jakiego tytułu, a w szczególności, czy od kwoty tej odprowadzono składki. Sąd ostatecznie przyjął, że wynagrodzenie, które winno stanowić podstawę ustalenia kapitału początkowego i wymiaru emerytury powoda za rok 1979 zamyka się kwotą 93.135,00 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego w części dotyczącej uwzględnienia niezidentyfikowanych elementów wynagrodzenia wykazanych na karcie wynagrodzenia za rok 1979.

Z wyrokiem Sądu Okręgowego nie zgodził się ubezpieczony, zaskarżył rozstrzygnięcie w części, tj. co do punktu III wyroku oraz wniósł o:

- 1) zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zmianę decyzji z dnia 12 października 2011 r. decyzji z dnia 13 października 2011 r. 6 oraz decyzji z dnia 7 lutego 2014 r., w ten sposób, że przyznaje się ubezpieczonemu R. W. prawo do uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia oraz kapitału początkowego wynagrodzenia w następującej wysokości: za 1979 r. – 106.300,00 zł;
- 2) zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych.

Wyrokowi zarzucił:

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i oddalenie odwołań powoda w zakresie nieuwzględnienia w jego kapitale początkowym wynagrodzenia za rok 1979 w wysokości 106.300,00 zł, tj. o 13.165,00 zł więcej niż uznawał dotąd organ rentowy w sytuacji, gdy z oryginalnej roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 wynika, że otrzymał on w tym roku wynagrodzenie w wysokości 106.300,00 zł i kwota ta została ujęta w rubryce „Razem F. Płac/Brutto do wypłaty”, a więc powinna ona znaleźć odzwierciedlenie w kapitale początkowym powoda,

b) art. 183 ust. 2 w zw. z art. 53 i art. 26 ustawy emerytalnej poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i oddalenie odwołań powoda, w zakresie uwzględnienia w jego podstawie wymiaru świadczenia i kapitale początkowym wynagrodzenia za rok 1979 w wysokości 106.300,00 zł, tj. o 13.165,00 zł więcej niż uwzględniana dotychczas przez pozwany organ rentowy w sytuacji, gdy z oryginalnej roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 wynika, że otrzymał on w tym roku wynagrodzenie w wysokości 106.300,00 zł i kwota ta została ujęta w rubryce „Razem F. Płac/Brutto do wypłaty”, a więc powinna ona znaleźć odzwierciedlenie w kapitale początkowym i podstawie wymiaru świadczenia powoda;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miały wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 233 § 1 kpc poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów i odmówienie wiarygodności dowodowi w postaci roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 odnośnie kwoty 13.165,00 zł z uwagi na to, że została dopisana ołówkiem w sytuacji, gdy Sąd dał wiarę w całości pozostałym roboczym kartom zarobków powoda, na których również znajdowały się zapisy wykonane ołówkiem i brak logicznego wytłumaczenia, dlaczego akurat temu dokumentowi w takim zakresie odmówił wiarygodności,

b) art. 328 § 2 kpc poprzez niewyjaśnienie przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności dowodowi w postaci roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 odnośnie kwoty 13.165,00 zł, zaś innym roboczym kartom zarobków powoda dał wiarę, pomimo dokonywania również na tych dokumentach zapisów ołówkiem;

3) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że powód w roku 1979 otrzymał wynagrodzenie w kwocie 93.135,00 zł w sytuacji, gdy z roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 wynika, że otrzymał on kwotę 106.300,00 zł. Kwota ta jest ujęta w rubryce „Razem F. Płac/Brutto do wypłaty”, a więc oznacza to, że została ona powodowi wypłacona i zostały od niej odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że ocena dowodu w postaci roboczej karty zarobków powoda za rok 1979 jest niewłaściwa, została uczyniona w sposób dowolny

a nie swobodny. Zdaniem apelującego Sąd Okręgowy bezzasadnie odmówił wiarygodności ww. dowodowi z tej przyczyny, że kwota 13.435,00 zł została zapisana ołówkiem, zaś wszystkim innym roboczym kartom zarobków powoda i również tej z 1979 r. w pozostałym zakresie dał wiarę, chociaż wiele zapisów na tych dokumentach zostało uczynionych za pomocą ołówka. Analiza tego materiału dowodowego dawała podstawę do uznania, że praktyką w zakładzie pracy powoda było dokonywanie zapisów zarówno ołówkiem, jak i długopisem. Niejednokrotnie oba zapisy występują obok siebie w tej samej rubryce, co mogłoby sugerować, że w pierwszej kolejności pracownik wypełniający te karty zarobków uzupełniał je ołówkiem, a następnie po upewnieniu się, że wpisał właściwą kwotę, dopisywał ją długopisem. Apelujący zwrócił uwagę, że w czasie, gdy dokumenty te były wystawiane, nie korzystano z komputerów, gdzie zapisy można zmieniać w specjalnym programie, bez przekreśleń w sytuacji pomyłki, ani z korektora, który pozwoliłby na usunięcie omyłkowego wpisu. Stosowano ołówek, który można było w razie pomyłki zetrzeć gumką i wpisać właściwą kwotę. Stąd odmawianie wiary dowodowi i to tylko w części z uwagi na to, że został zapisany ołówkiem jest, zdaniem apelującego, nieuzasadnione.

W ocenie apelującego argumentacja Sądu jest pozbawiona logiki, bowiem przy założeniu, że nie wiadomo kto, kiedy, z jakiego tytułu wpisał jakąś kwotę w karcie zarobków i czy została ona pracownikowi wypłacona, nikomu nie przyznano by emerytury bez przedłożenia dokumentu, np. odcinka z listy płac, z którego wynika, że konkretne wynagrodzenie odebrano i że odprowadzono od niego składki.

Apelujący podkreślił, że Sąd dał wiarę wszystkim roboczym kartom zarobków powoda, z których tak samo nie wynika, czy podane na nich kwoty powód odebrał i że zostały od nich odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne i odmówienie wiary

z tego powodu, i tylko w zakresie jednej z kwot, która została przecież uwzględniona w rubryce „Razem F. Płac/Brutto do wypłaty” jest nielogiczne.

Organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał

wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie na etapie postępowania apelacyjnego jest wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego za rok 1979, domaga się on bowiem przyjęcia do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia i kapitału początkowego za ten okres zarobków w kwocie 106.300,00 zł, tj. o 13.435,00 zł wyższej niż ustalił to organ rentowy oraz Sąd Okręgowy w postępowaniu w I instancji.

W tym miejscu podkreślić należy, że w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) wskazano środki dowodowe stwierdzające wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty tj. zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymację ubezpieczeniową lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że dla celów ustalenia wysokości zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru świadczenia koniecznym jest, aby wskazane wyżej środki dowodowe nie budziły wątpliwości, były spójne, precyzyjne oraz aby zawierały pewne informacje co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych (por. wyrok SN z dnia 9 stycznia 1998 r., sygn. akt II UKN 440/97, Lex nr 34199). Wprawdzie w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego w postępowaniu rentowym, jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych i pewnych dowodach.

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy oparł orzeczenie na rzetelnych i wiarygodnych ustaleniach biegłego z zakresu rachunkowości, który dokonał rzetelnej analizy dokumentacji, zawierającej dane dotyczące obowiązujących ubezpieczonego stawek wynagrodzenia zasadniczego, wypłacanych premii, innych dodatkowych składników wynagrodzenia oraz zasiłków chorobowych w poszczególnych spornych okresach.

Zasady dokonywania obliczeń przedstawione w treści opinii biegłego zostały omówione w sposób szczegółowy, czytelny i nie budzący wątpliwości Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego, co czyni w pełni wiarygodnymi przedstawione wnioski. Biegły w sposób szczegółowy wyjaśnił na jakich założeniach oparł poszczególne wyliczenia i dlaczego takie założenia przyjął.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii biegłego z zakresu rachunkowości, Sąd Okręgowy ustalił, że za rok 1979 ubezpieczony R. W. otrzymał wynagrodzenie w wysokości 93.135,00 zł.

Zdaniem Sądu Odwoławczego żądanie strony apelującej w zakresie uwzględnienia za ten sporny okres wynagrodzenia w wysokości wyższej było bezzasadne. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu I instancji, że wnioskowana przez apelującego do zaliczenia za 1979 r. dodatkowa kwota 13.435,00 zł została dopisana ołówkiem na oryginale dokumentu, w związku z czym nie może ona zostać z całą pewnością uwzględniona przy obliczaniu podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego oraz kapitału początkowego. W oparciu o tak udokumentowaną kwotę wynagrodzenia nie jest możliwe rozstrzygnięcie, kto i dlaczego dopisał tę kwotę, czy została ona wypłacona R. W. i z jakiego tytułu, a przede wszystkim – czy od tej kwoty odprowadzono składki.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego uznając, że brak jest wystarczających dowodów na to, aby uznać, że sporna kwota wynagrodzenia mogłaby stanowić podstawę do podwyższenia emerytury ubezpieczonego.

Tak argumentując Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a wniesiona od niego apelacja jest niezasadna, co skutkowało jej oddaleniem, o czym orzeczono na podstawie art. 385 kpc.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 102 kpc odstąpił od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym, uznając, że rodzaj sprawy oraz wysokość emerytury ubezpieczonego wyczerpują przesłanki do zastosowania tego przepisu.

SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk